

Editing right-to-left text with left-to-right notes

Abstract

In this file, we provide an example of an edition with right-to-left text and left-to-right notes, using Xe_{La}TeX.

- The ‘hebrew’ environment allows us to write Hebrew right-to-left.
- The `\Xbeforeinserting{\LTR}` makes the critical notes to be typeset left-to-right.
- The `\Xwraplemma{\RL}` assures the lemmas, which are in Hebrew, be typeset right-to-left.
- The `\Xwrapcontent{\textenglish}` assures the content of the note is marked as English text.
- As the ‘Ezra SIL’ font transforms a ‘]’ to a ‘[’, we use a ‘[’ as lemma separator, that will be typeset as ‘]’ by ‘Ezra SIL’. So the need for `\Xlemmaseparator` is not directly linked to reledmac.

1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחָשֶׁךְ
עַל־פְּנֵי תְהוֹם וּרְיֹחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אוֹר וַיְהי־אוֹר:
3 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ: וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לְאוֹר יוֹם וּלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד: פ וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
5 עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי: פ

1–2 תֹהוּ וָבֹהוּ וְחָשֶׁךְ עַל־פְּנֵי 1 [וְהָאָרֶץ הָיְתָה] Some comment [בְּרֵאשִׁית בָּרָא] 1–2
[תְהוֹם וּרְיֹחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אוֹר וַיְהי־אוֹר:] Some comment on a
long lemma [וַיֵּרָא אֱלֹהִים] 3 [וַיִּקְרָא אֱלֹהִים] Some comment 4 [וַיֵּרָא אֱלֹהִים] Some comment